

EL LLENGUATGE

En Jep dels Estany

4/I/1978

En Jep dels Estany fou un guerriller absolutista, un dels protagonistes de la revolta dita dels «malcontents», el 1827, que creien que el govern de Ferran VII era encara massa moderat. Es deia, en realitat, Josep Bussons o Bonsoms, i arribà a comandant general dels reialistes del Principat. Ara, en una recensió sobre un recent estudi d'aquelles revoltes, llegim el mainom o motiu del cèlebre guerriller escrit «Gep dels Estany», cosa que ens produeix una certa estranyesa. Ignorem si cap raó d'ordre històric o documental ha induït a l'adopció d'aquesta grafia, que trenca amb la que s'havia usat tradicionalment i unànimement, i que consta a totes les obres que s'hi refereixen. Però per si aquesta modificació obeïa a la intenció d'ajustar-se al riger de les normes ortogràfiques, que prescriuen l'ús d'una j davant una e (o una i, potser val la pena de formular alguna precisió sobre la grafia que escau a aquest hipocorístic.

La regla ortogràfica que prescriu l'ús d'una j davant una e coneix poques excepcions i, per tant, els tractats de gramàtica les solen consignar totes: la sèrie objecte, objecció, subjecte, etc., els mots jersei, jeroglífic, jerarquia, jeia, jeure, majestat, i els noms propis Jerusalem, Jesús, Jeroni, Jeremies i llurs derivats. En cap d'ells, és cert, no hem vist l'hipocorístic Jep. Potser és aquest fet, i que en les formes procedents de la reflexió nominal i verbal de mots com boja i barrejar la j esdevé g si la vocal següent és e. i: boges, barregi, que ha induït a escriure la forma procedent de Josep amb una g. Però es tracta, certament, d'un cas diferent: no de cap cas de flexió sinó d'una contracció, la qual, si fa coincidir, contra la norma general —però que ja coneix excepcions— una j i una e no representa cap alteració del so consonàntic. Sembla, doncs, enraonat de mantenir la j, més tractant-se d'una inicial, i que té un valor etimològic. Cal consignar, que els repertoris que recullen aquesta forma i les seves variants —el Diccionari Moll i els llibres d'onomàstica del mateix Moll; de Moreu-Rey— les escriuen invariablement amb j. Al recull de Moreu-Rey hi ha les variants següents amb el grup je: Jep, Jepu, Jepo, Jepàs, Jepet, Jepic, Jepi, Jepus, Jepoli, Jepot, Jepillo i Jepis, més les corresponents del femení.

ALBERT JANE